

FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej
oraz Wojskowej Służby Polek
87-100 Toruń, ul. Podmurna 93, tel. 0048 56 65 22 186
e-mail: fapak@wp.pl; www.zawacka.pl
NIP 956 16 25 127; REGON 870502736
KRS 00000 41692
Nr r-ku 82 1090 1506 0000 0000 5002 0244

AK
Lublin

Antoszevska - Rembarzow. Irena
ps. "Danuta" "Kalina"

4045/WSK

SPIS ZAWARTOŚCI TĘCZKI — 4045/WSK
Antoszevska-REMBARZ
Irena ps. Danuta Kalina

I. Materiały dokumentacyjne

- I/1 — relacja właściwa ^λ
- I/2 — dokumenty (sensu stricto) dot. osoby relatora
- I/3 — inne materiały dokumentacyjne dot. osoby relatora ^λ

II. Materiały uzupełniające relację

III. Inne materiały (zebrane przez „relatora”):

- III/1 — dot. rodziny relatora
- III/2 — dot. ogólnie okresu sprzed 1939 r.
- III/3 — dot. ogólnie okresu okupacji (1939–1945)
- III/4 — dot. ogólnie okresu po 1945 r.
- III/5 — Inne...

IV. Korespondencja

.....
.....
.....
.....

fotogr. razem z relacją.

V. Wypisy ze źródeł [tzw.: „nazwiskowe karty informacyjne”]

T.: 4045/WSK Mjr Antoszevska-Rembaz Irene ps. «Danuta», «Kalina»

I/1. Relacja Irene Antoszevskiej - Rembaz w książce «Kobiety Lubelszczyzny represjonowane w latach 1944-1956» t. I, powieści Kiełbasa i Kofie Deszczyskiej, Wyd. TeSt. Try Kunta - str. 33-35.

I/3. Nekrolog mjr Irene Antoszevskiej - Rembaz

IRENA ANTOSZEWSKA-REMBARZOWA ps. Danuta, Kalina

Jrodzona 8 VIII 1913 r. w Choinach pow. krasno-
tawski, córka Jana i Anieli z Malinowskich. Ojciec
ył działaczem PPS. Aresztowany w 1940 r., zginął
ozstrzelany 17 IV 1941 r. w Oświęcimiu.

„Danuta” z konspiracją związała się już w listo-
wadzie 1939 r. Działała w Komendzie Obrońców
Polski, następnie w Polskiej Organizacji Zbrojnej.
Była bliską współpracowniczką komendanta Okrę-
gu POZ kpt. Władysława Brejdyganta („Mikołaj
Powała”). W 1941 r. przeszła do ZWZ-AK, została
zaangażowana do pracy w Okręgowej Centralnej
Opiece Podziemia OPUS. Powierzono jej obowią-
ki zastępczyni, a od wiosny 1944 r. kierowniczk. Tę funkcję sprawowała
również w okresie działalności w WiN. OPUS został powołany przez
Komendanta Okręgu „Marcina” (Kazimierza Tumidajskiego) w 1942 r.,
kiedy to PCK i RGO otrzymały oficjalne zezwolenia na wysyłanie paczek
do obozów i więzień. Dzięki temu wysyłano paczki do Oświęcimia, Ravens-
brück, na Majdanek i do więzienia na Zamku Lubelskim.

Irena Antoszevska była jedną z najaktywniejszych działaczek konspi-
racji, pomagającą uwięzionym i ich rodzinom, osobom zwalnianym z wię-
zień oraz ukrywającym się przed aresztowaniem. Na polecenie KG szcze-
gólną opieką objęła aresztowanych przez Niemców, osadzonych w więzieniu
na Zamku i w obozie na Majdanku oficerów okręgów Lublin, Lwów i Stani-
sławów. Byli to m.in.: ppłk Władysław Smereczyński ps. Stefan, Dowódca
Okręgu AK Lwów, por. Marian Smagacz ps. Piotr, Komendant Rejonu III
dzielniczy wschodniej Lwowa, ppłk Jan Rogowski ps. Jastrzębiec, Komendant
Okręgu AK Stanisławów, por. Janusz Zaprawa Ostromęcki ps. Janusz, Hen-
ryk, szef Wydziału Ogólnoorganizacyjnego w lubelskiej Komendzie Okręgu
AK i ppor. Andrzej Szwajcer. Na niesienie pomocy, niezależnie od dotacji
z IV Oddziału Sztabu i uzyskiwanych środków z rekwizycji bojówek AK,
przeznaczała środki własne, czerpane z prowadzonej przez siebie stołówki
pracowniczej przy placu Bychawskim w Lublinie. Wiele osób korzystało z bez-
płatnego wyżywienia w jej stołówce, w tym członkowie Komendy Okręgu.

Wzrost: 160 cm

Wzrost: 160 cm

Wzrost: 160 cm

Wzrost: 160 cm

Wzrost: 160 cm

Wzrost: 160 cm

Zawód: Pracownik
Kierownik
1/10/1944

„Kalina” utrzymywała poprzez swoje prywatne znajomości ścisłe kontakty z osadzonymi członkami konspiracji na Zamku Lubelskim i w obozie na Majdanku. Właśnie przez jej siatkę przechodziła większość informacji i raportów dotyczących sytuacji uwięzionych na Zamku i Majdanku, a także większość grypsów pisanych przez więźniów, którzy za jej pośrednictwem szukali kontaktu z rodzinami. Otaczała opieką zbiegłych z obozu więźniów. Ścisłe współpracowała ze służbą zdrowia, udzielając pomocy rannym i chorym partyzantom oraz osobom poszukiwanym przez gestapo. Obowiązki swe wypełniała z pełnym zaangażowaniem i podziwu godną odpowiedzialnością.

Po ustaniu okupacji niemieckiej pozostała w konspiracji, nadal pomagając więzionym żołnierzom AK i ich rodzinom.

Została aresztowana przez funkcjonariuszy UB dnia 6 X 1944 r. i osadzona na Zamku Lubelskim. Pomimo zaawansowanej ciąży była traktowana bardzo brutalnie. W czasie przesłuchań była bita po głowie przez śledczego Sowieta aż do utraty przytomności.

Na rozprawie w dniu 9 I 1945 r. przed Sądem Wojskowym Lubelskiego Garnizonu, pod przewodnictwem ppor. Bazylego Szporluka, została uwięziona, ponieważ na podstawie przewodu sądowego zostało ustalone, że działalność jej, objęta aktem oskarżenia, przejawiała się do 20 VIII 1944 r., tj. do dnia zdelegalizowania AK. W czynie oskarżonej brak było cech przestępstwa. Wyrok był ostateczny i zaskarżeniu nie podlegał.

Została zwolniona z więzienia w nocy 22 I 1945 r. W domu dowiedziała się, że jej mieszkanie zostało zajęte przez oficera UB, a całe mienie zagrabione.

Jej mąż, kpt. Leon Rembarz, był zastępcą szefa Oddziału V w sztabie Komendy Okręgu AK Lublin oraz dowódcą specjalnego oddziału łączności radiowej o kryptonimie „Pajak”. Został on aresztowany przez NKWD w listopadzie 1944 i osądzony przez Wojskowy Sąd Okręgowy w Lublinie na karę śmierci, którą zamieniono później na dziesięć lat więzienia. W 1945 r. wożony był jako świadek do Moskwy na proces szesnastu przywódców Polski Podziemnej. Karę więzienia odbywał we Wronkach.

Dnia 31 I 1946 r. I. Antoszevska została ponownie aresztowana przez UB. Osadzono ją w piwnicy aresztu WUBP na ul. Krótkiej. Przez kilka miesięcy była przetrzymywana w nieludzkich warunkach. Gdy zachorowała, została z wysoką gorączką, nieprzytomna, zabrana do więzienia na Zamku.

W tym czasie postanowiono ją pociągnąć do odpowiedzialności karnej z art. 86 § 1 i 2 KKWP. Bowiem, jak miano ustalić, po wyjściu z więzienia

od lipca 1945 na terenie m. Lublina i która zmieniła swą nazwę na „Wolność kierowniczką OPUS-u, posyłała paczki rodzinom aresztowanych oraz ukrywał sposób nielegalny ruch podziemnej ciałek taktową okręgu wysyłała sprawozdania między do Warszawy.

Do rozprawy nie doszło. I. Antoszevska 15 III 1947 r.

Po uwolnieniu wyjechała z Lublina aresztowana po raz trzeci, dnia 7 III 1951. Została zwolniona bez śledztwie trwającym ponad dwa lata w lipcu 1951. Została zwolniona bez

Współwięziarka z celi na Zamku napisze o niej po latach: „Cechy osoby cywilna. One wzbudzały ogólny szacunek. Stanowiła niekwestionowany i cywilną i chlubi się jej posiadaniem, d człowieka. Nie było przypadku aby c z pobudek samozachowawczych. Za innym. A przecież nie było jej lekko, dwuletnim synkiem. Nigdy nie biadał bo jej zaangażowanie wynikało z głęboko robiła”.

Za swoją konspiracyjną pracę 11 komendanta lubelskiego Okręgu AK Krzyżem Zasługi z Mieczami. W dniu zaangażowanie otrzymała Krzyż Kawal

ŹRÓDŁA: CAW, Akta 185/44, III-436. 4; Archiwum Sądu Rej. Lub.] Sr. 1073/46: I. Caban, Z. Mańko *Część pierwsza, Zarys monograficzny*, Lublin 1971 s. 21, 22, 152, 231, 235, 241; *Teczka specjalna J.* Warszawa 1998, s. 483-484; Archiwum Państwowe VII-744. Materiały dot. Ireny Rembarz; Materiały Pełna bibliografia dot. wszystkich not znajduje się

rywatne znajomości ściśle kontakty amku Lubelskim i w obozie na Maj-ziła większość informacji i raportów mku i Majdanku, a także większość órzy za jej pośrednictwem szukali zbiegłych z obozu więźniów. Ściśle zlielając pomocy rannym i chorym ym przez gestapo. Obowiązki swe m i podziwu godną odpowiedzial-

ozostała w konspiracji, nadal poma-rodzinom.

onariuszy UB dnia 6 X 1944 r. i osa-zaawansowanej ciąży była traktowana ań była bita po głowie przez śledczego

przed Sądem Wojskowym Lubelskiego por. Bazylego Szporluka, została unierzewodu sądowego zostało ustalone, że enia, przejawiała się do 20 VIII 1944 r., ' czynie oskarżonej brak było cech przeaskarżeniu nie podlegał.

w nocy 22 I 1945 r. W domu dowiedziała rzez oficera UB, a całe mienie zagrabione. był zastępcą szefa Oddziału V w sztabie : dowódcą specjalnego oddziału łączności :ostał on aresztowany przez NKWD w lis-Wojskowy Sąd Okręgowy w Lublinie na óżniej na dziesięć lat więzienia. W 1945 r. loskwy na proces szesnastu przywódców nia odbywał we Wronkach.

ska została ponownie aresztowana przez UB. WUBP na ul. Krótkiej. Przez kilka miesięcy zkich warunkach. Gdy zachorowała, została ia, zabrana do więzienia na Zamku.

o ją pociągnąć do odpowiedzialności karnej m, jak miano ustalić, po wyjściu z więzienia

od lipca 1945 na terenie m. Lublina należała do nielegalnej organizacji AK, która zmieniła swą nazwę na „Wolność i Niezawisłość” i dalej pełniła funkcję kierowniczkę OPUS-u, posyłała paczki uwięzionym i wypłacała zapomogi rodzinom aresztowanych oraz ukrywającym się. „Podtrzymywała w ten sposób nielegalny ruch podziemnej organizacji WiN”. Przez skrzynkę kontaktową okręgu wysyłała sprawozdania dot. sposobu rozchodowania pieniędzy do Warszawy.

Do rozprawy nie doszło. I. Antoszevska została na mocy amnestii zwolniona 15 III 1947 r.

Po uwolnieniu wyjechała z Lublina i zamieszkała w Gdyni. Tam została aresztowana po raz trzeci, dnia 7 III 1949 r. Po długim, ciężkim i brutalnym śledztwie trwającym ponad dwa lata, postawiono ją w stan oskarżenia w lipcu 1951. Została zwolniona bezpośrednio z sali sądowej.

Współwięźniarka z celi na Zamku Lubelskim, Irena Pijaczewska, tak napisze o niej po latach: „Cechy osobiste Ireny to siła charakteru i odwaga cywilna. One wzbudzały ogólny szacunek nawet u siedzących z nami Ukrainek. Stanowiła niekwestionowany autorytet. Irena ceni u ludzi odwagę cywilną i chlubi się jej posiadaniem, dla niej odwaga cywilna stanowi miarę człowieka. Nie było przypadku aby cofnęła się przed jakimś wystąpieniem z pobudek samozachowawczych. Zawsze była gotowa służyć i pomagać innym. A przecież nie było jej lekko, choćby z powodu rozłąki z niespełna dwuletnim synkiem. Nigdy nie biadała nad tą sytuacją. Była konsekwentna, bo jej zaangażowanie wynikało z głębokiego przekonania o słuszności tego, co robiła”.

Za swoją konspiracyjną pracę 11 XI 1943 r. została odznaczona przez komendanta lubelskiego Okręgu AK płk. K. Tumidajskiego Srebrnym Krzyżem Zasługi z Mieczami. W dniu 18 IV 1979 r. za swoje społeczne zaangażowanie otrzymała Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski.

ŹRÓDŁA: CAW, Akta 185/44, III-436. 4; Archiwum Sądu Rejonowego w Lublinie [dalej: Arch. Sądu Rej. Lub.] Sr. 1073/46; I. Caban, Z. Mańkowski, *ZWZ-AK w okręgu lubelskim 1939-1944. Część pierwsza, Zarys monograficzny*, Lublin 1971, s. 295; I. Caban, *Ludzie lubelskiego okręgu AK*, s. 21, 22, 152, 231, 235, 241; *Teczka specjalna J. W. Stalina. Raporty NKWD z Polski 1944-1946*, Warszawa 1998, s. 483-484; Archiwum Państwowego Muzeum na Majdanku [dalej: APMM], sygn. VII-744. Materiały dot. Ireny Rembarz; Materiały dot I. Rembarz w zb. pr. Z. L. Pełna bibliografia dot. wszystkich not znajduje się na str. 511

44 ANTOSZEWSKA-REMBARZ IRENA
ps. „Danuta”

~~SZP-ZWZ-~~
~~AK-WiN~~
AK
Lublin

Zmarła
mjr Irena Antoszevska-Rembarz

11 marca br. zmarła w Gdyni wielka bohaterka mjr Irena Antoszevska-Rembarz, ps. Danuta, Kalina, oficer lubelskiej komendy SZP-ZWZ-AK-WiN, więzień polityczny reżimu komunistycznego, odznaczona Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi z Mieczami oraz Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski; wielka działaczka wśród więźniów na Majdanku oraz na Zamku Lubelskim. Była żoną kpt. „Dołęgi”, dowódcy oddziału partyzanckiego radiotelegraficznego, który został aresztowany w 1944 r. i skazany przez sąd wojskowy w 1945 r. na karę śmierci. Przebywał on w więzieniu na Zamku w Lublinie, zaś w maju i czerwcu – na Łubiance w Moskwie. Śp. Irena Antoszevska-Rembarz po długich latach walki i cierpienia została uznana za wielką patriotkę walczącą o niepodległość Polski.

Tadeusz Szymański

la⁴, Tyg. katolicki, Nr 18
pg.

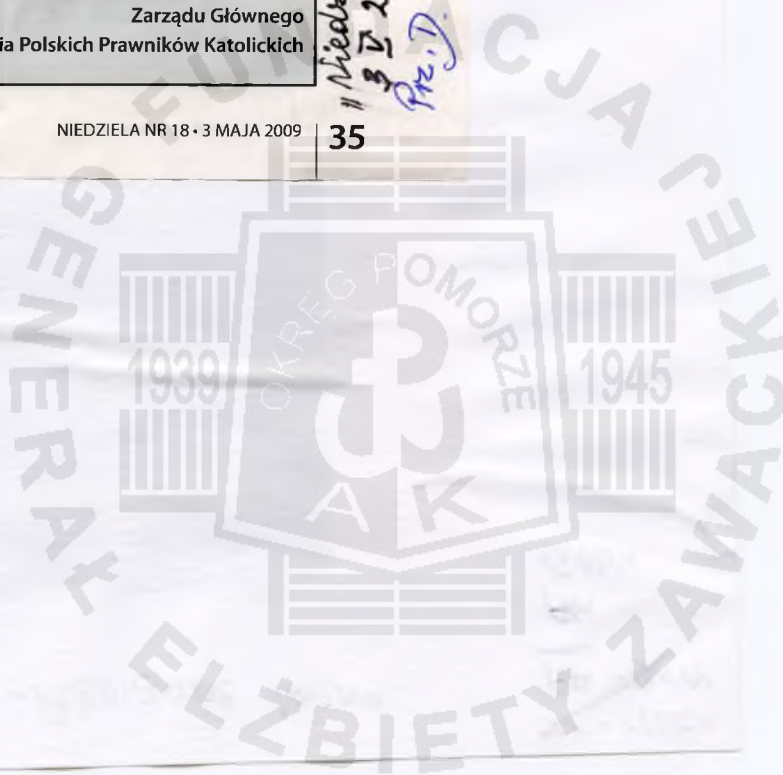
6.5.1.2009

Założyciel i Prezes Honorowy
Zarządu Głównego
Stowarzyszenia Polskich Prawników Katolickich

*Niedziele
3 V 20
Prz. D.*

NIEDZIELA NR 18 • 3 MAJA 2009

35

T. 3734/LSK.

AK

ANTOSZEWSKA Irene

zam. Rembarn

pr. „Dawato”, „Keliwe”

okn.
Lublin

K. Okn.

Wi N

Wigzmiasto

101345

Dłw. III 2001.

Antoszevska Rem barn Irene Wigzmiasto
286 Rem barn

AK
Lublin

Irena Rembarz
z domu Antoszevska
ps. „Danuta”, „Kalina”

Irena Rembarz z domu Antoszevska ps. „Danuta”, „Kalina” ur. 8.08.1913 r. w Choinach gm. Rybczewice, córka Jana i Anieli.

Działała od 11.1939. - 07.1944 r. Okręg Lublin w Centralnej Opiece Podziemnej „Opus”, która wysyłała paczki na zamek Lubelski, Majdanek, Oświęcim. Ravensbrück.

Prowadziła korespondencję grypsową na Zamek i Majdanek. Opiekowała się rodzinami uwięzionych i dziećmi Zamojszczyzny.

Należała do WIN od 05.1945 r. - 31.01.1946 r.

31.01.1947 r. została aresztowana, zwolniona 15.03.1947 r. Ponownie aresztowana 7.03.1949 r., zwolniona w lipcu 1952 r. Męża Leona Rembarza skazano na karę śmierci - ułaskawiono go, siedział 7 lat.

Odnaczona: Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi z Mieczami, Krzyżem Armii Krajowej, Medalem Wojska po raz 1, 2, 3, 4, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski, Srebrny Krzyż Zasługi z Mieczami za WIN.

11 biografii i wspomnienia

†† REMBARZ Irena
z d. Antoszevska
ps. „Danuta”, „Kalina”

okr. AK
Lublin

29.01.2010
B. Bielek

Na zawsze pozostanie w Naszych sercach

11 marca 2009 roku odeszła od nas najukochańsza
Mama, Babcia i Prababcia

ŚP

Irena Rembarz

z.d Antoszevska
ps „Danuta”, „Kalina”

Kpt. Wojska Polskiego, Członek komendy okręgu AK-Lublin .
Kierownik okręgowej centralnej opieki podziemia „Opus”,
Członek i Organizator WIN na terenie Lublina i Gdyni,
wieloletni więzień NKWD i urzędu bezpieczeństwa.
Odnaczona Srebrnym Krzyżem Zasługi z Mieczami.
Krzyżem Kawalerskim, Krzyżem Komandorskim z
Gwiazdą Odrodzenia Polski.

Prawość, siła charakteru i odwaga szczególnie w niesieniu pomocy
potrzebującym i walka o wolną Polskę towarzyszyły Jej przez całe życie.

Msza święta żałobna odprawiona zostanie 17 marca 2009 roku
o godzinie 10.30 w kościele NMP w Gdyni.
Uroczystości pogrzebowe rozpoczną się tego samego dnia
o godzinie 12.00 na cmentarzu witomińskim.

pogrążona w smutku

Rodzina

„Wielkopolanie” 14-15.03.2009

ANNA OSZELEWSKA - REMBARZOWA Irene

